

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση του προγράμματος “Τελωνεία” για τη συνεργασία στον τομέα των τελωνείων»

[COM(2018) 442 final — 2018/0232 (COD)]

(2019/C 62/07)

Εισηγήτρια: η κ. **Laure BATUT**

Αίτηση γνωμοδότησης	Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 14.6.2018 Συμβούλιο, 27.6.2018
Νομική βάση	Άρθρα 114, 33 και 207 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	2.10.2018
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	17.10.2018
Σύνολος ολομέλειας αριθ.	538
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	191/3/5

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) επικροτεί την αναγνώριση της σημασίας των τελωνείων για την εσωτερική αγορά, καθώς και τον στόχο της πρότασης που αποβλέπει στη στήριξη της τελωνειακής ένωσης και των τελωνειακών αρχών, χάρη σε ένα νέο χρηματοδοτικό μέσο που θα στηρίζει την εφαρμογή της τελωνειακής πολιτικής με στόχο την ενιαία εφαρμογή των κανόνων. Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι, σε πολιτικό επίπεδο, τα τελωνεία της ΕΕ —που ήδη εφαρμόζουν ενιαίο νομικό κώδικα— θα πρέπει σε βάθος χρόνου να λειτουργούν ως ενιαίος φορέας.

1.1. Σχετικά με τον προϋπολογισμό και την εφαρμογή του προγράμματος «Τελωνεία»

1.1.1. Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι το προβλεπόμενο για το πρόγραμμα «Τελωνεία» ποσό των 950 εκατ. ευρώ για 7 έτη, ήτοι 5,02 εκατ. ευρώ ετησίως ανά χώρα (ΕΕ των 27) κατά μέσον όρο, ενδέχεται να είναι ανεπαρκές, εάν ληφθεί υπόψη το εύρος των στόχων της πρότασης και των φιλόδοξων βλέψεων που ορίζονται για τους ανθρώπους, τα δίκτυα, τις τεχνολογίες και τα υλικά· δεδομένου ότι η επιβάρυνση θα αναληφθεί από τα κράτη για ό,τι υπάγεται στην αρμοδιότητά τους, η ΕΟΚΕ συνιστά στην Επιτροπή να διευκολύνει τις εθνικές τελωνειακές αρχές όσον αφορά την πλήρη χρήση του προγράμματος, καθώς και των αναγγελλόμενων συνεργειών μεταξύ προγραμμάτων· επιθυμεί να μεριμνήσει η Επιτροπή για την ευελιξία μεταξύ των δημοσιονομικών σκελών του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου (ΠΔΠ).

1.1.2. Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι δεν είναι εύκολο να εκτιμηθεί ποσοτικά το κόστος του Brexit, το οποίο ενδέχεται να είναι πολύ υψηλό. Συνιστά να προσαρμοστεί βαθμιαία το υπό εξέταση κείμενο, χωρίς να θίγεται η ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς των 27 κρατών, και να συνυπολογιστεί η ζωτικής σημασίας απαίτηση της ύπαρξης καλά κατηρισμένου προσωπικού, καθώς και ενιαίων και ανταγωνιστικών τελωνειακών μηχανισμών και διαδικασιών έναντι χωρών όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες (ΗΠΑ) και η Κίνα.

1.2. Σχετικά με την τεχνολογία πληροφοριών στο πρόγραμμα

Δεδομένου ότι πρόκειται για την κυριότερη προστιθέμενη αξία που αναμένεται από το πρόγραμμα, καθώς και ότι απαιτείται να εξασφαλιστεί η σωστή ανάπτυξη της στρατηγικής της τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ) στον τομέα των τελωνείων⁽¹⁾, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την ενσωμάτωση των μηχανισμών για τη χρηματοδότηση και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και συντήρησης των διευρωπαϊκών τελωνειακών συστημάτων ΤΠ, ειδικότερα δε την ένταξη στον όλο μηχανισμό των εργαλείων σχεδιασμού συστημάτων ΤΠ, ιδίως εάν αυτά συμβάλλουν στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ κρατών μελών.

1.2.1. **Σχετικά με την τεχνολογική καινοτομία:** η ΕΟΚΕ συνιστά να ενεργοποιηθεί το πρόγραμμα, ώστε να διαδοθούν ταυτόχρονα οι τεχνολογικές καινοτομίες σε όλα τα συμμετέχοντα κράτη.

⁽¹⁾ COM(2018) 178 final: Έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, 11.4.2018.

1.2.2. **Σχετικά με την ψηφιακές συνεργασίες:** για την ανάπτυξη του πλήρους φάσματος των ψηφιακών συνεργασιών, η ΕΟΚΕ συνιστά να ενθαρρυνθούν τα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για τη μείωση των ανισοτήτων τους όσον αφορά τις πρακτικές και τις δεξιότητες και να ενισχυθεί η κοινή τους βούληση για την καταπολέμηση της απάτης.

1.3. Σχετικά με την ενίσχυση των δεξιοτήτων

Η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι η ενίσχυση των δεξιοτήτων των δημοσίων λειτουργών και η κατάρτιση σε τελωνειακά θέματα έχουν καθοριστική σημασία για την ευδόση της τελωνειακής συνεργασίας στην ΕΕ. Συνιστά την πλήρη χρήση του προγράμματος, ώστε να συνεχιστούν οι εξελίξεις που έχουν ήδη ξεκινήσει ⁽²⁾ και στις οποίες θα μπορούσε, πολλά χρόνια μετά το πρόγραμμα Matthaeus, να δοθεί συνέχεια με ένα πρόγραμμα Erasmus για τους τελωνειακούς (προσωρινές ανταλλαγές λειτουργών όλων των κατηγοριών).

1.3.1. Η ΕΟΚΕ συνιστά να εξασφαλιστεί στις τελωνειακές αρχές ο τίτλος «εξουσιοδοτημένες αρχές» όσον αφορά την πρόσβαση στα διαλειτουργικά συστήματα ελέγχου των προσώπων στα σύνορα ⁽³⁾.

1.4. Σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα

Η ΕΟΚΕ συνιστά να συμβάλει το πρόγραμμα ώστε να ενισχυθεί στην περιοχή εφαρμογής του ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων και της προστασίας των δεδομένων.

1.5. Σχετικά με τους δείκτες

Η ΕΟΚΕ συνιστά να παρασχεθεί βοήθεια στα συμμετέχοντα κράτη μέλη για την ορθή εκπλήρωση των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος σύμφωνα με τους προτεινόμενους δείκτες, δεδομένου ότι οι περιορισμοί που βαρύνουν τους δημόσιους προϋπολογισμούς δεν επιτρέπουν πάντοτε στις εθνικές δημόσιες υπηρεσίες να διαθέτουν αρκετό χρόνο και/ή προσωπικό. Η ΕΟΚΕ προτείνει, τουλάχιστον κατά τα 5 πρώτα χρόνια, να γίνεται σύγκριση μεταξύ όλων των κρατών μελών.

1.6. Σχετικά με τη διακυβέρνηση

Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της διεξαγωγής ανοικτού διαλόγου σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος μεταξύ των κρατών μελών, της Επιτροπής και των ενδιαφερόμενων μερών. Συνιστά η ανανεωμένη υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να προσδώσει συν τω χρόνω οριζόντια προβολή στο πρόγραμμα, και να προωθηθούν οι προϋποθέσεις για την πλήρη επιτυχία του, όπως η φορολογική εναρμόνιση μεταξύ κρατών μελών, η δέσμευση όλων των συμμετεχουσών χωρών υπέρ της κατάρτισης και η βούλησή τους να επενδύσουν στη συνεργασία, να καταπολεμήσουν την απάτη και να αναπτύξουν θεμιτές εμπορικές συναλλαγές.

2. Εισαγωγή

2.1. Στο ΠΔΠ που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το πρόγραμμα «Τελωνεία» αποσκοπεί στη **στήριξη της συνεργασίας** μεταξύ των τελωνειακών αρχών και στην **προστασία των οικονομικών και δημοσιονομικών συμφερόντων** της Ένωσης. Η τελωνειακή ένωση, μετά από 50 χρόνια, αποκτά ένα νομικό πλαίσιο εναρμονισμένο σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Ωστόσο, απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για να εξασφαλιστεί ότι τα τελωνεία των κρατών μελών θα επιτελούν την αποστολή τους κατά τρόπο ενιαίο και ομοιόμορφο. Το κοινό τελωνειακό έδαφος και το κοινό εξωτερικό δασμολόγιο υφίστανται και απαγορεύουν την επιβολή δασμών και ισοδύναμου αποτελέσματος επιβαρύνσεων μεταξύ των κρατών μελών. Εξακολουθούν, ωστόσο, να υπάρχουν ανισότητες και ο «τελωνειακός τουρισμός», ο οποίος ισοδυναμεί με αθέμιτο ανταγωνισμό, παρισφάει στα κενά της εφαρμογής των κανόνων η οποία εμπίπτει, όπως και οι τελωνειακές κυρώσεις, στο εθνικό δίκαιο.

2.2. Η ενιαία εφαρμογή καθίσταται ακόμη δυσχερέστερη διότι ο **ρόλος των τελωνείων είναι πολύπλευρος**. Βρίσκεται στο μεταίχμιο της πολιτικής ισορροπίας μεταξύ των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών ρυθμίσεων για το εμπόριο και της ελευθερίας κυκλοφορίας. Τα τελωνεία αφορούν τα εμπορεύματα — είτε νόμιμα των οποίων πρέπει να προωθηθούν την κυκλοφορία, είτε παράνομα τα οποία πρέπει να παρεμποδίσουν, είτε επικίνδυνα τα οποία πρέπει να σταματήσουν. Σε ορισμένα κράτη μέλη, καταρτίζουν τις στατιστικές του εξωτερικού εμπορίου.

2.3. Επιπλέον, τα τελωνεία **επιβάλλουν τη συμμόρφωση με πολυάριθμους μη τελωνειακούς κανόνες:**

α) προστατεύουν τον πληθυσμό από τρομοκρατικές, περιβαλλοντικές και υγειονομικές απειλές, από πυροβόλα όπλα και ναρκωτικά, ελέγχουν τις συναλλαγματικές ροές, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τη δημόσια υγεία και ασφάλεια, την ασφάλεια των προϊόντων, την προστασία της άγριας ζωής και του περιβάλλοντος κ.λπ. Ο ρόλος τους σχετικά με όλες τις πτυχές της ασφάλειας είναι όλο και μεγαλύτερος·

β) οι τελωνειακές αρχές διαδραματίζουν επίσης κρίσιμο ρόλο στη διασφάλιση της ακεραιότητας της αλυσίδας εφοδιασμού. Συνεπώς, οι συνέργειες μεταξύ του προγράμματος «Τελωνεία» και άλλων χρηματοδοτικών προγραμμάτων του ΠΔΠ είναι πολλές.

⁽²⁾ SWD(2017) 34 final.

⁽³⁾ COM(2017) 793 — 2017/0351 (COD) και COM(2017) 794 final — 2017/352 (COD).

2.4. Τα τελωνεία χρησιμοποιούν ήδη ψηφιακές συσκευές και τεχνολογίες που έχουν μειώσει τον χρόνο ελέγχου και τις δημόσιες δαπάνες, παρά τον αυξανόμενο όγκο του παγκόσμιου εμπορίου, αλλά και της διασυνοριακής εγκληματικότητας. Αποτελούν **κρίσιμο εργαλείο για τις κυβερνήσεις και την Ένωση**. Μπορούν να κινητοποιηθούν σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ για την προστασία των οικονομικών της συμφερόντων (π.χ. δασμοί/ΗΠΑ), αλλά και για την προστασία των πολιτών (π.χ. ασθένεια των «τρελών αγελάδων»). Η Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή⁽⁴⁾ θα τα ενισχύσει.

3. Περίληψη του προτεινόμενου κανονισμού

3.1. Για την περίοδο 2021-2027⁽⁵⁾, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει βασίσει το συνολικό σχέδιο προϋπολογισμού της στους **πολιτικούς στόχους της ΕΕ των 27**. Μεταξύ των στόχων αυτών, το νέο πρόγραμμα «Τελωνεία» αποτελεί ενισχυμένη και διευρυμένη συνέχεια του προγράμματος «Τελωνεία 2020» και φιλοδοξεί να προσφέρει τη συμβολή του στην εφαρμογή του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα⁽⁶⁾ και της τελωνειακής πολιτικής. Προς τούτο, προκρίνει τη διαρθρωμένη μεθοδολογική και δημοσιονομική συνεργασία, καθώς και την ενίσχυση της επιχειρησιακής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και, πέραν αυτών, με τις «συμμετέχουσες χώρες», στις οποίες περιλαμβάνονται κυρίως οι υποψήφιες και οι υπό ένταξη χώρες.

3.2. Ο αριθμός των τελωνειακών διασαφήσεων αυξάνεται (περίπου 310 εκατομμύρια το 2016, δηλαδή 10 διασαφήσεις ανά δευτερόλεπτο, το 98 % των οποίων κατατίθενται ηλεκτρονικά). Ο τελωνειακός κώδικας έχει **ήδη δρομολογήσει το έργο μαζικής ψηφιοποίησης 17 ηλεκτρονικών συστημάτων** με ορίζοντα το 2020-2025. Στόχος είναι η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρόκειται για τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία του προγράμματος «Τελωνεία».

3.3. Οι αξιολογήσεις αντικτύπου έχουν εντοπίσει την ανάγκη **ενίσχυσης των δεξιοτήτων και του συντονισμού μεταξύ των τελωνειακών υπηρεσιών της ΕΕ**, καθώς και **απλουστευμένων δεικτών** για τη μείωση του διοικητικού τους φόρτου. Η πρόταση αφορά την εντατικοποίηση των δράσεων τόσο σε επιχειρησιακό επίπεδο, με διαρθρωτικές ανταλλαγές ορθών πρακτικών και επιχειρησιακών γνώσεων μεταξύ των κρατών μελών, όσο και με μια σειρά από συστήματα και υποδομές πληροφορικής για την επίτευξη πλήρως διαδικτυακής λειτουργίας των τελωνείων⁽⁷⁾. Τα έργα θα αναπτυχθούν στη διάρκεια ορισμένων ετών και σε συνέργεια, προφανώς, με το πρόγραμμα Fiscalis.

3.4. Η Επιτροπή θα **σεβαστεί τις διεθνείς δεσμεύσεις** της ΕΕ στα πλαίσια του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), οι δε τελωνειακές υπηρεσίες των κρατών μελών θα πρέπει να λειτουργούν σαν να αποτελούσαν **έναν ενιαίο φορέα**, ώστε να ευθυγραμμιστούν με το πολιτικό μήνυμα της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη διακυβέρνηση της τελωνειακής ένωσης⁽⁸⁾.

3.5. Με τον συνδυασμό των εξοικονομήσεων λόγω του Brexit, των εξοικονομήσεων χάρη στις μεταρρυθμίσεις και τη λιτότητα, αλλά και των νέων συνεισφορών που θα ζητηθούν από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή προτείνει ένα συνολικό πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο της Ένωσης ύψους 1,279 τρισεκατομμυρίων ευρώ για την περίοδο 2021-2027, ήτοι ποσοστού 1,11 % επί του πλούτου που παράγεται από τους 27, εκ των οποίων **950 εκατομμύρια ευρώ για το πρόγραμμα «Τελωνεία»**.

3.5.1. Οι συνδυασμοί των χρηματοδοτήσεων θα καταστήσουν δυνατές τις **συνέργειες** με βάση μια νέα ευελιξία μεταξύ διαφόρων σκελών κατά τη διαχείριση του συνολικού προϋπολογισμού, π.χ. για τις τεχνολογίες των πληροφοριών. Το Ταμείο για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Συνόρων θα μπορεί να ενεργοποιείται από τα εθνικά τελωνεία με στόχο τη βελτίωση του εξοπλισμού ελέγχου (αγορά, συντήρηση και αναβάθμιση επιλέξιμου εξοπλισμού), ενώ το πρόγραμμα «Τελωνεία» θα υποστηρίζει όλες τις συναφείς δράσεις, όπως δράσεις συνεργασίας για την εκτίμηση αναγκών σε εξοπλισμό ή για την εκπαίδευση στον εξοπλισμό που αγοράζεται.

3.5.2. Το πρόγραμμα στήριξης των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων θα βελτιώσει τη διοικητική ικανότητα των τελωνείων της Ένωσης. Το πρόγραμμα «Τελωνεία» θα βοηθήσει τις τελωνειακές αρχές στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, θα απολαύει δε της στήριξης του προγράμματος για την καταπολέμηση της απάτης, το οποίο θα διαδεχθεί το τρέχον πρόγραμμα Hercule III⁽⁹⁾ και το σύστημα πληροφοριών για την καταπολέμηση της απάτης που στηρίζει την αμοιβαία συνδρομή σε τελωνειακά θέματα. Θα λειτουργεί σε συνέργεια με το πρόγραμμα Fiscalis, με τις δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας και με το πρόγραμμα «Δικαιοσύνη» του Ταμείου για τη Δικαιοσύνη, τα Δικαιώματα και τις Αξίες, όσον αφορά την παροχή κατάρτισης σχετικά με την εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας της ΕΕ.

⁽⁴⁾ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1624.

⁽⁵⁾ COM(2018) 322 final.

⁽⁶⁾ Ο ενωσιακός τελωνειακός κώδικας —κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 952/2013, εφαρμογή 1.5.2016— προβλέπει τη δυνατότητα ο φορέας εκμετάλλευσης να διαβιβάζει τις διασαφήσεις του σε ένα και μόνο τελωνείο στην ΕΕ (συγκέντρωση), εστω και αν τα εμπορεύματά του περνούν από διαφορετικούς τόπους, ενώ αποσκοπεί επίσης στην απουλοποίηση των τελωνειακών διατυπώσεων κατά 100 % έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020.

⁽⁷⁾ Απόφαση αριθ. 70/2008/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, «Τελωνεία χωρίς χαρτί».

⁽⁸⁾ ΕΕ C 434 της 15.12.2017, σ. 43.

⁽⁹⁾ Το πρόγραμμα Hercule III [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 250/2014, 104,9 εκατ. ευρώ] αποσκοπεί στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ υποστηρίζοντας δράσεις για την καταπολέμηση των παρατυπιών, της απάτης και της διαφθοράς εις βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ. Τελεί υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF).

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Εφαρμογή του προγράμματος «Τελωνεία»

4.1.1. Στις 24 Μαρτίου 2018, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνέστησε την αύξηση του συνολικού προϋπολογισμού της Ένωσης κατά 219 δισεκατομμύρια ευρώ. Η Επιτροπή επιθυμεί να τονίσει την **ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία** σε σύγκριση με τις εθνικές δημόσιες δαπάνες. Ωστόσο, η συνολική αύξηση αντιπροσωπεύει μόλις το **1,11 % του πλούτου που παράγεται** ⁽¹⁰⁾ στην ΕΕ (1,13 % κατά την προηγούμενη περίοδο). Ο μέσος όρος ετήσιας αύξησης από το 1993 έως το 1999 ήταν 1,25 %. Η ΕΟΚΕ, η οποία αγωνίζεται επί σειρά ετών για την αύξηση των ιδίων πόρων της ΕΕ ⁽¹¹⁾, επιθυμεί να εκδηλωθεί στην τελωνειακή πολιτική η πολιτική βούληση για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και, για τον σκοπό αυτό, να διατεθεί ενίσχυση στις εθνικές τελωνειακές αρχές για την εφαρμογή της.

4.1.2. Διερωτάται πώς προσδιορίστηκε για το 2021-2027 το ποσό των **950 εκατομμυρίων ευρώ** (άρθρο 4 παράγραφος 1 της πρότασης): το ποσό των 137,7 εκατομμυρίων ευρώ ετησίως, ήτοι **5,02 εκατομμύρια ευρώ ετησίως ανά χώρα (των 27)**, με διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης, φαίνεται χαμηλό.

4.2. Στην πρόταση προβλέπεται δράση με βάση την **ανάθεση συμβάσεων και τη διάθεση επιχορηγήσεων**, υπό άμεση διαχείριση. Η **ευελιξία** του νέου μοντέλου του ΠΔΠ προσφέρει τη δυνατότητα να δημιουργηθούν **συνέργειες** μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων, αλλά και μεταξύ των διαφόρων αποστολών των τελωνείων, των σχέσεών τους με άλλες δημόσιες υπηρεσίες, των άλλων τομέων παρέμβασης της ΕΕ —όπως το πρόγραμμα Ψηφιακή Ευρώπη ⁽¹²⁾, το πρόγραμμα Fiscalis, το πρόγραμμα Δικαιοσύνη και άλλα—, καθώς και μεταξύ των σχετικών τομέων του προϋπολογισμού. Η ΕΟΚΕ συμφωνεί επί της αρχής, διερωτάται όμως ποια θα είναι τα **κριτήρια επιλεξιμότητας** για τη χορήγηση της αιτούμενης ενίσχυσης **μεταξύ των διαπερατών τομέων** καθενός από τα προγράμματα. Φοβάται τον κίνδυνο **χάσματος μεταξύ θεωρίας και πράξης** για τους εν λόγω συνδυασμούς χρηματοδότησης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες διαφορετικές δράσεις αγωνίζονται να εξασφαλίσουν θέση ταυτόχρονα στο ίδιο ταμείο, το οποίο δεν μπορεί ούτε ή άλλως να διογκωθεί.

4.3. Η Επιτροπή φαίνεται να πιστεύει ότι ενδέχεται να προκύψει ευνοϊκή συγκυρία για τα **έσοδα των κρατών μελών και της ΕΕ**, όμως πρόκειται για μια απλή υπόθεση, που είναι δύσκολο να ελεγχθεί για ένα διάστημα 7 ετών.

4.4. Η πρόταση αφήνει **μεγάλο μέρος της δημοσιονομικής ευθύνης στα κράτη μέλη**, τα οποία θα πρέπει να αναπτύξουν στοιχεία στο επίπεδό τους, λαμβάνοντας υπόψη τους εθνικούς περιορισμούς. Τα κράτη μέλη, όμως, εξακολουθούν να υφίστανται τις **πολιτικές λιτότητας** που επιβάλλει το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο και μια **ανάπτυξη που δεν έχει τονωθεί ακόμη**, ιδίως στη ζώνη του ευρώ. Ωστόσο, η πρόταση, χάρη στο εργαλείο της διαρθρωμένης συνεργασίας, θα επιτρέψει στα κράτη μέλη να εργάζονται από κοινού, ιδίως για την ανάπτυξη συστατικών στοιχείων των συστημάτων ΠΠ.

5. Ειδικές παρατηρήσεις της ΕΟΚΕ

5.1. Συστήματα πληροφορικής

5.1.1. Η πληροφορική θεωρείται ότι αποτελεί **την κύρια προστιθέμενη αξία του προγράμματος** ⁽¹³⁾. Τα τελωνεία είναι πιθανώς το πρώτο βήμα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που έχει υιοθετήσει η ΕΕ. Η ποικιλία των εργαλείων ελέγχου και διασαφήσεων απαιτεί όλο και περισσότερη **διασύνδεση και διαλειτουργικότητα**. Αυτό προϋποθέτει, καταρχάς, ότι όλα τα κράτη μέλη θα διαθέτουν αποτελεσματικές τελωνειακές **υποδομές** πληροφορικής, με πολύ υψηλή ταχύτητα παντού. Εξάλλου, η ΕΟΚΕ ευελπιστεί ότι οι τελωνειακές αρχές των 27 θα αναγνωριστούν ως «εξουσιοδοτημένες αρχές» όσον αφορά τη χρήση της μελλοντικής αρχιτεκτονικής των διαλειτουργικών συστημάτων συνοριακών ελέγχων ⁽¹⁴⁾.

5.1.2. Στο άρθρο 7 παράγραφος 5 και στο άρθρο 8 της πρότασης ορίζεται ότι το ποσοστό χρηματοδότησης των έργων από την Επιτροπή μπορεί να φτάσει έως και το 100 % για τις δράσεις συνεργασίας. Όταν η δράση αφορά την ανάπτυξη και εκμετάλλευση ενός **ευρωπαϊκού** ηλεκτρονικού συστήματος, καλύπτονται μόνον οι δαπάνες που συνδέονται με τα κοινά στοιχεία και με τον συντονισμό, ενώ τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν το κόστος που συνδέεται με τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με το κείμενο.

5.1.3. Καινοτομία στον τομέα της πληροφορικής

5.1.3.1. Τα ψηφιακά δίκτυα πολύ υψηλής χωρητικότητας υποστηρίζουν όλες τις **καινοτόμες ψηφιακές υπηρεσίες**. Για να αποφέρει η προστιθέμενη αξία των τελωνειακών συστημάτων πληροφορικής τα αναμενόμενα αποτελέσματα, όλοι οι ιδιωτικοί (επιχειρήσεις) και δημόσιοι (αρχές τρίτων χωρών) φορείς εκμετάλλευσης που σχετίζονται με τα τελωνεία πρέπει να φθάσουν στο υψηλότερο επίπεδο υλικών και υπηρεσιών.

⁽¹⁰⁾ Ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ).

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 74 της 23.3.2005, σ. 32 (σημείο 4.5.15).

⁽¹²⁾ COM(2018) 434 final.

⁽¹³⁾ SWD(2018) 322 final, Εκτίμηση επιπτώσεων.

⁽¹⁴⁾ COM(2017) 793 final.

5.1.3.2. Εάν το πολυετές στρατηγικό σχέδιο για τα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα (ΠΣΣ-Τ) ⁽¹⁵⁾ ενταχθεί στο πρόγραμμα «Τελωνεία», οποιαδήποτε ψηφιακή καινοτομία θα εξαρτάται από αυτό. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία κάθε καινοτομία που επικυρώνεται από τις αρχές να διαδίδεται με ασφαλή τρόπο σε ολόκληρο το διασυνδεδεμένο τελωνειακό δίκτυο της Ένωσης, ώστε να μην υπάρχει χρονοτριβή μετά την επικύρωση από τις αρχές ούτε και εκτροπή της ροής.

5.1.3.3. Η ανάγκη κυβερνοασφάλειας αποτελεί ζητούμενο σε όλους τους τομείς που αφορούν δεδομένα και δίκτυα. Όσο μεγαλύτερη διασυνδεσιμότητα υπάρχει, τόσο περισσότεροι είναι οι κίνδυνοι. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το θέμα αυτό είναι αρκετά σημαντικό ώστε να αναφέρεται στο πρόγραμμα και να του διατεθούν κονδύλια, ιδίως επειδή οι δραστηριότητες των τελωνείων άπτονται **στρατηγικών πυλών**.

5.2. Δείκτες

5.2.1. Η Επιτροπή δίνει έμφαση στη στήριξη που μπορεί να προσφέρει το πρόγραμμα για την ομοιόμορφη εφαρμογή της τελωνειακής νομοθεσίας και πολιτικής, για τη δε αξιολόγησή της προτείνει βασικούς δείκτες ποιοτικού χαρακτήρα.

5.2.2. Η ΕΟΚΕ συνιστά να είναι προετοιμασμένα τα συμμετέχοντα κράτη, χάρη στην προβλεπόμενη στο πρόγραμμα κατάρτιση, για την ενδιαφέρουσα αυτή συλλογή δεδομένων, τόσο σε επίπεδο συλλογής όσο και επεξεργασίας. Σε περιόδους μείωσης των δημοσίων προϋπολογισμών, τα τελωνεία διατρέχουν τον κίνδυνο να μην έχουν χρόνο και/ή υπαλλήλους για την ανάπτυξη αυτών των ερευνών, γεγονός που ενδέχεται να υπονομεύσει την αξιοπιστία τους. Υπάρχουν ήδη μηχανισμοί μέτρησης, το δε λογισμικό θα μπορούσε να παρέχει άμεσα πληροφορίες, για παράδειγμα σχετικά με τη «διαθεσιμότητα των ευρωπαϊκών ηλεκτρονικών συστημάτων».

5.3. Διακυβέρνηση

5.3.1. Για να αποφευχθεί η εκτροπή της κυκλοφορίας και της ανταγωνιστικότητας, στόχος της Επιτροπής είναι ο συντονισμός των δράσεων για την **ομοιόμορφη εφαρμογή των κανόνων**. Θέλει να επικουρείται, όπως στο παρελθόν, από **επιτροπές και ομάδες εμπειρογνομόνων**, επιμένει δε στους συμμετέχοντες εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

5.3.2. Πρέπει να εξασφαλίζεται συντονισμός με τις εθνικές τελωνειακές αρχές και με εξειδικευμένους εκπροσώπους, σε επιχειρησιακό επίπεδο και σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ του **ανοικτού διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη**, όπως εξωτερικοί εμπειρογνώμονες και εκπρόσωποι δημοσίων αρχών, ιδίως από τρίτες χώρες, εκπρόσωποι διεθνών οργανισμών, οικονομικών φορέων και της κοινωνίας των πολιτών· θα ήθελε 1) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να προωθήσει το πρόγραμμα «Τελωνεία» μέχρι τη λήξη του και να επιδείξει ενδιαφέρον για την πλήρη υλοποίησή του· 2) το πρόγραμμα να παρέχει λεπτομέρειες για τους συμμετέχοντες εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών και για την πρόσβαση στα ένδικα μέσα που θα διαθέτουν οι πολίτες για την **υπεράσπιση των δικαιωμάτων τους**.

5.3.3. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι, για να επιτευχθεί αυτή η εναρμόνιση, όλα τα κράτη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ πρέπει να εργαστούν προς την ίδια κατεύθυνση και με **διαφάνεια**. Η ΕΟΚΕ θα εκτιμούσε, μετά τις πολιτικές αποφάσεις σχετικά με τις προτεραιότητες, να μπορούν να διακρίνονται οι ενέργειες που αφορούν τον έλεγχο των νόμιμων εμπορευμάτων και όσες αφορούν τον έλεγχο των μη νόμιμων, καθώς και τον έλεγχο των προσώπων στα σύνορα (με τήρηση της τελωνειακής και της μεταναστευτικής πολιτικής).

5.3.4. Αξίζει να αναφερθούν τα γενικής φύσεως στοιχεία που θα ενίσχυαν την επιτυχία του προγράμματος «Τελωνεία», όπως η φορολογική εναρμόνιση μεταξύ κρατών μελών, η δέσμευση όλων των συμμετεχουσών χωρών υπέρ της κατάρτισης και η βούλησή τους να επενδύσουν στη συνεργασία, να καταπολεμήσουν την απάτη και να αναπτύξουν θεμιτές εμπορικές συναλλαγές.

5.4. Ενίσχυση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

5.4.1. Τα τελωνεία δεν ξεκινούν από το μηδέν, έχουν προσωπικό, εξοπλισμό, τεχνογνωσία. Αυτό το πολύ σημαντικό σημείο αναφέρεται στο πρόγραμμα, αλλά δεν αναπτύσσεται. Κάθε εθνική διοίκηση θα πρέπει να είναι επιλέξιμη για το πρόγραμμα Υποδομές και **ανάπτυξη γνώσεων**.

5.4.2. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη γενίκευση **κοινών ευρωπαϊκών προγραμμάτων κατάρτισης**, κατά τα πρότυπα της Ευρωπόλ. Η κατάρτιση θα μπορούσε να είναι θεματική, να αφορά τη διαλειτουργικότητα, τους ελέγχους των εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ⁽¹⁶⁾, την καταπολέμηση της απάτης, την κυβερνοασφάλεια, την εσωτερική ασφάλεια κ.λπ. Θα μπορούσε, πέρα από τις κοινές εκπαιδευτικές ενότητες που έχει ήδη ετοιμάσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ψηφιακή μορφή, να συμπληρώνεται με πρόγραμμα Erasmus για τους τελωνειακούς αφιερωμένο στη διαρκή επιμόρφωση, που θα παρέχει ευκαιρίες προσωρινών ανταλλαγών προσωπικού όλων των βαθμών και θα χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα «Τελωνεία».

⁽¹⁵⁾ Πολυετές στρατηγικό σχέδιο για τα τελωνειακά ηλεκτρονικά συστήματα (ΠΣΣ-Τ) (e-customs MASP-C Multi-Annual Strategic Plan), Taxud.a.3(2017) 6498377.

⁽¹⁶⁾ Εγκεκριμένος οικονομικός φορέας.

5.4.3. Η ΕΟΚΕ είναι πεπεισμένη ότι, για να ευοδωθεί η συνεργασία μεταξύ εθνικών υπηρεσιών με **διαφορετική νοοτροπία**, και για να **εντοπίζονται και να ανταλλάσσονται ορθές πρακτικές**, απαιτούνται λειτουργοί που έχουν εξοικειωθεί οι μὲν με τους δε και έχουν μάθει να ασκούν το επάγγελμά τους με παρόμοιο τρόπο ⁽¹⁷⁾, ως προς τη χρήση των ψηφιακών μέσων και όχι μόνο (διοικητικές δεξιότητες). Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι θα αποτελούσε μια καλή πολιτική, για τα κράτη και για την Ένωση, να διατηρηθεί η επιτόπια παρουσία των τελωνειακών υπηρεσιών, παρά τις ολοένα και περισσότερο τεχνικές απαιτήσεις. Εύχεται η λιτότητα, σε συνδυασμό με τη φιλοδοξία που δηλώνεται στο πρόγραμμα, να μην οδηγήσει σε μείωση του προσωπικού των δημοσίων υπηρεσιών, και **όλοι να έχουν πρόσβαση στον εμπλουτισμό των γνώσεών τους ώστε να συνεργάζονται με τους ευρωπαϊούς ομολόγους τους**.

5.5. Προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων

5.5.1. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι, πέρα από μέσο εφαρμογής της τελωνειακής πολιτικής, το πρόγραμμα «Τελωνεία» μπορεί να αποτελέσει καταλύτη όσον αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, χάρη σε εναρμονισμένα προγράμματα κατάρτισης των δημοσίων λειτουργών και των εκπροσώπων των συμμετεχουσών τρίτων χωρών, και ότι είναι σημαντικό να μην παραβλέπεται η ευκαιρία αυτή.

5.5.2. Ο γενικός κανονισμός για την προστασία των δεδομένων (ΓΚΠΔ) ⁽¹⁸⁾ ισχύει σε ολόκληρη την Ένωση. Οι εμπορικοί χρήστες, οι εταιρείες και οι υπάλληλοι πρέπει να συμμορφώνονται με αυτόν, ο οποίος και πρέπει να γίνεται σεβαστός προς όφελός τους. Η **προστασία των δεδομένων** —τόσο των προσωπικών όσο και των βιομηχανικών και εμπορικών— μπορεί να είναι ζωτικής σημασίας και πρέπει να διασφαλίζεται από τα εθνικά και τα κοινά συστήματα, τόσο στις συνήθεις διαδικασίες όσο και στις διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων, καθώς και στο ηλεκτρονικό εμπόριο και στις στατιστικές που αφορούν τους δείκτες προόδου του προγράμματος.

5.5.2.1. Η διαχείριση των εξωτερικών συνόρων της Ένωσης, σε συνεργασία με τον Frontex, μπορεί να συνεπάγεται περιπτώσεις όπου απειλούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι οικείες τελωνειακές αρχές οφείλουν να σέβονται **τα ανθρώπινα δικαιώματα** τόσο των φερόμενων ως παραβατών όσο και του προσωπικού τους.

Βρυξέλλες, 17 Οκτωβρίου 2018.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

⁽¹⁷⁾ Βλέπε κατά το παρελθόν το πρόγραμμα Matthaesus.

⁽¹⁸⁾ ΓΚΠΔ: ΕΕ L 119 της 4.5.2016, σ. 1.